

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Cujusnam res sit in instanti donationis, dantis an accipientis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

perinde esset Paulo Romæ, ac si Petrus equum illum, aut librum, non haberet Leodii. Conf. quidni possit Deus, ut suprâ etiam ex aliâ occasione dixi, eandem numero gratiam, vel habitum aliquem naturalem, aut supernaturalem, dare duobus Angelis, loco inter se diffitis; tunc enim uti illis uterque posset ad omnes usus, ad quos jus ejus & dominium se extendit. Unde licet etiam quis eos fingeret inter se penetrari, nullum quoad hoc foret justæ dissensionis periculum.

VI. Dico secundò: in quibusdam etiam rebus, naturaliter dari potest dominium in solidum nec unius tantum instantis, sed temporis diuturni. Ponamus exempli gratiâ, hominem aliquem à duobus, vel pluribus, non per modum unius, sed disparatè se habentibus, & fortasse inficiis, conduci, justamque à singulis accipere mercedem, ut statuto tempore eat Roman: in hoc casu, omnes ad illud iter Romanum, & ad hanc hominis istius operam jus habent, & dominium in solidum; ita ut si alii omnes præter unum, stipendium suum reciperent, nihilo tamen secius ire teneretur: quod manifesto indicio est, eum omnibus in solidum obstringi. Hic tamen, ut constat, nullum est justæ belli, aut discordiæ periculum, cum ex unâ parte, omnium voluntates eodem tendant, & in iter illud certo tempore faciendum conspirant, nec sibi ullâ ratione sunt impedimento: altunde verò iter illud unicuique est æquè proficuum, ac si in gratiam illius unius fuisset susceptum. Idem est de duce viæ, Præceptore, & similibus, quorum opera alicui unâ cum aliis æquè utilis est, ac si illi soli impenderetur.

VII. Dico tertio: in iis rebus, quarum usus & utilitas est divisibilis, reperiri in duobus, longo saltem tempore, non potest dominium in solidum: ita omnes, tum Theologi, tum Jurista. Ratio est, sic enim seclusâ ignorantia, dari posset rationabilis inter duos dissensio, & bellum justum ab utraq; parte, quod tamen omnes magnum censent inconveniens. Sequela verò probatur; ponamus enim Petrum & Paulum esse dominos hoc modo in solidum, & plenè possidere eundem equum, aut ovem: fieri potest ut uterque eodem tempore exercere hoc suum dominium statueret, & Petrus uti illo equo vellet ad colendam terram, Paulus ad iter faciendum; Petrus eum vendere intenderet, Paulus retinere; Petrus occidere ovem suam, Paulus suam servare etiamnum cuperet, & sic de cæteris, adeoque dum suum quisque jus tuctur, jure sibi invicem obstant, ac licitam utrinque litigandi ansam sumunt, justique, ut aiunt, belli occasionem.

VIII. Dico quartò: non pro longo tantum tempore, sed nec pro unico instante dari inter duos potest dominium ejusdem rei in solidum. Hæc conclusio contra eos statuitur (inter quos est P. Arriaga hic, d. 3. sect. 2. sub. 2. initio, & sect. 5.) qui asserunt, uno instante, instante scilicet donationis, dominium ejusdem rei in solidum penes duos & posse, & de facto semper existere, donantem scilicet, & donatarium; in illo enim, inquit, instante esse nequit periculum discordiæ, aut belli justæ, cum tunc dissentire inter se eorum voluntates non possint; Petrus enim habet voluntatem dandi equum, Paulus accipiendi, sicque in idem uterque conspirat.

IX. Sed contra: nil enim vetat, quo minus illo instante velit Petrus equum dare Paulo, & nihilominus eodem instante aliquid circa equum illum velit, quod Paulus nolit: imò potest simul velle

illum dare, & retinere physicè; dare enim aliquid, est jus alteri conferre, seu potestatem moralem eo utendi, ita ut de illo disponendo, nemini censeatur facere injuriam: quo non obstante, velle potest rem illam physicè retinere, vel aliud circa eam agere, quod Paulus rationabiliter fieri nolle. Angelus saltem respectu alterius Angeli quid simile facere posset, cum operari queat instantaneè.

Secundò probatur: si non repugnet, duos pro uno instante esse dominos ejusdem rei in solidum, ergo poterit Deus in instante A, duobus hominibus rem eandem, librum scilicet, vel equum dare, eosque in instante illo donationis constitutere illius dominos in solidum, quo tamen casu possent eorum voluntates discordare, ac dissidium circa rem illam inter ipsos oriri, & belli justæ occasio: ergo saltem dici univèrsim nequit, dominium in solidum ejusdem rei inter duos pro uno instante non repugnare.

Sed quia Auctores hujus sententiæ non ad unum tantum instans rem hanc, & controversiam de dominio in solidum referunt, sed ad unicum etiam actum dandi & accipiendi, momento inter duos exercitum, seu ad instans donationis, in hoc instans accuratius inquirendum, videndumque quo modo res hæc transigatur, & ad quem illo instante res donata spectet, dantem scilicet, an accipientem; si enim ex naturâ hujus pacti, seu contractus, ostendero ad alterum tantummodo rem illam spectare, ruit fundamentum, quo nituntur hi Recentiores ad probandum, eam in instante donationis ad utrumque pertinere. Unde præcipua sententiæ, dominium in solidum in instante donationis inter duos statuentis impugnatio pendet à sect. sequente.

SECTIO TERTIA.

Cujusnam rei in fit instante donationis, dantis, an accipientis.

DOCTRINA quidam recentiores acriter contendunt, rem instante donationis esse solius dantis, & nullo modo accipientis; in hujus enim potestatem in secundo tantum instante transire eam affirmant, in quo & donatarium rei datæ dominium acquirere aiunt, & donantem amittere: primo autem instante manifestum iis videtur, illius rei dominium esse penes donantem, exercet namque tunc actum domini, ergo illud tunc habet, exerceri enim non potest quod non est.

Dico tamen primò: res in instante donationis est accipientis, seu donatarii, isque non in secundo tantum, sed primo instante accipit illius dominium. Hæc conclusio statuitur contra secundam partem sententiæ, proximè proposita, quatenus affirmat rem datam, in instante donationis non esse accipientis.

Probatur Conclusio primò: sicut Christus primo conceptionis instante fuit Rex omnium, ita potest Deus homini alicui puro, vel Angelo, regni alicujus, aut etiam totius Universi dominium largiri: sicut ergo Christus naturâ, ita alius ex liberâ Dei concessione posset primo productionis instante dominium rei alicujus accipere.

Confirmatur: eo instante quo sacerdotalis cuiquam dignitas confertur, est verè sacerdos, & tanquam tessera illius dignitatis character ei imprimitur,

donatarium esse dissensio voluntatum.

X. *Si Deus duobus rem eandem donet, potest primo instante eorum voluntates discordare.*

XI. *Præcipua ratio contra dominium in solidum desumitur ex sectione sequente.*

I. *Prima sententia ait, rem instante donationis esse solius dantis.*

II. *Res in instante donationis est accipientis.*

III. *Ostenditur rem primò donationis instante esse accipientis.*

IV.

Exemplis variis probatur aliquid eo instanti quo datur esse donatarii.

imprimatur, ita ut si sequente instanti moreretur, character ille, impressus ejus animæ hæret, & verè moreretur sacerdos: pari ergo modo, sicut dignitas hæc spiritualis, primo instanti quo datur, recipitur, & est accipientis, ita si honor aliquis, seu munus temporale, Comitibus scilicet aut Ducibus cuiquam dignitas daretur, eo instanti quo datur, is esset Dux, aut Comes: & si signum aliquod, seu character velut tessera hujus dignitatis (ut in dignitate sacerdotali contingit) imprimeretur, illo etiam primo instanti imprimeretur; ergo is primo instanti collationis, habet dignitatem illam, ergo est tunc accipientis. Ulterius itaque, si eodem instanti prædium ei aliquod, aut pecunia daretur, esset similiter illius dominus; ergo res in instanti donationis est accipientis.

V. Vterius ostenditur, accipientem in instanti donationis habere dominium rei data.

Probatur Conclusio secundò: peccator in instanti absolutionis est absolutus, & recipit gratiam, eamque verè possidet. Item in instanti emissionis voti, est aliquis verè religiosus, licet sequente instanti moreretur: unde si illo instanti, aliquid vellet contra vota tunc emissa, committeret sacrilegium, idque licet posset sequente tempore vel instanti ab actu illo peccaminoso cessare: quod clarius constat in Angelo, casu quo votum aliquod emitteret, & eodem instanti aliquid contra votum illud, aut faceret, aut vellet.

VI. Appetitissimum exemplum ad probandum, accipientem habere dominium rei data.

Hoc idem magis adhuc appositè ad rem præsentem ostenditur in matrimonio, quod est verus contractus iustitiæ, per quem ipso instanti contractus dant sibi invicem contrahentes suorum corporum dominium, & vicissim accipiunt, peccantque eo instanti interius contra castitatem, esset reus peccati adulterii: imò ulterius, si sequente instanti alter conjugum moreretur, moreretur conjugatus matrimonio rato, & esset in conjugate superstitite impedimentum dirimens ad contrahendum cum consanguineis sponsi in gradibus ab Ecclesiâ prohibitis. Ex hoc ergo exemplo clarè ostendi videtur, rem in instanti donationis, esse accipientis, cum illo instanti & vir dominium corporis uxoris habeat, & uxor viri. Hæc conclusio magis constabit ex probatione sequentis.

VII. Res in instanti donationis est tantum accipientis.

Dico secundò: res in instanti donationis, est solius accipientis, & non donantis. Hæc est præcipua conclusio in hac materiâ; quæ si probetur, apertè constabit, dominium in solidum in instanti donationis, penes duos esse non posse, si enim donans non sit tunc rei illius dominus, sed solus accipiens, manifestum est rei datæ dominium in duobus simul illo instanti nunquam reperiri.

VIII. Ratio à priori, cur donans non habeat in instanti donationis, rei data dominium.

Probatur itaque Conclusio primò ratione à priori: donatio siquidem est quedam rei destructio; sicut enim per corruptionem physicam, seu suspensionem concursus, res perit physicè, ita per suspensionem concursus moralis, quæ est volitio rem illam possidendi, seu retinendi, res ei, qui illam possidebat, perit moraliter, seu civiliter; sed per donationem suspenditur volitio rem illam retinendi, dicit enim, nolo hoc instanti esse illius dominus, sed volo ut alius loco meo eam hoc instanti possideat; ergo tunc suspendit concursum moralem conservativum illius domini, ergo illo instanti non magis persistere potest hoc dominium, quam res aliqua physica, homo scilicet aut equus, eo instanti quo suspenditur concursus illius conservativus. Conf. sicut in transubstantiatione, eodem instanti quo ponitur actio transubstantiativa, res perit, & transit, seu transfertur in aliud; ita in hac translatione morali, eo instanti quo fit, res perit priori domino, & transit ad secundum.

Res hæc declaratur exemplo.

Probatur secundò: primo instanti quo perficitur contractus matrimonii, sunt verè conjugati, ut latius ostendi num. 6. & dant invicem illo instanti, simulque accipiunt corpori dominium; sed in matrimonio secundum Apostolum 1. ad Corinthios 7. v. 4. conjuges non habent suorum corporum dominium; de matrimonio enim junctis loquens, sic habet: *Mulier, inquit, sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier*: ergo juxta Apostolum, formalissimè per contractum matrimonii, seu eo ipso quòd sint conjugati, amittunt dominium sui corporis, sed primo instanti quo perficitur hic contractus, sunt conjugati, ut est certum, & latius numero illo 6. ostensum est; ergo illo instanti dominium corporis est solum in accipientibus, non in dantibus, & hi dando, illud amittunt.

Probatur tertio in iis, quæ nostra sunt per unionem physicam, & consequenter eo instanti, quo perit hæc unio, res amplius non est nostra. Sicut ergo partes acquisite per nutritionem, primo instanti aggenerationis sunt nostræ, ita similiter partes deperditæ, primo instanti deunionis desinunt esse nostræ. Sic etiam anima, quamdiu corpus informat, dominium in illud habet, & in omnia illius membra; at ubi est deunita, si quis corpus illud laceret, aut mutilet, non facit animæ injuriam. Ponamus itaque (quod saltem divinitus non est cur fieri nequeat) ponamus, inquam, animam quæ corpus aliquod informat, jure suo ad corpus illud, cui immediatè antè uniebatur, cedere in instanti A, & eodem instanti quo se hæc anima in gratiam alterius deunit, altera intimè illi præfens, ex prioris consensu se corpori illi uniat, & illius loco succedat, illo instanti corpus illud non est primæ animæ, sed secundæ, sicut primo instanti quo prior anima succedebat formæ embryonis, materia illa erat ipsius; ergo corpus illud in instanti donationis, non est animæ donantis, sed alterius quæ illo instanti id possidet. Quod facilius intelligitur in duobus Angelis intimè inter se penetratis, quorum unus qualitatem aliquam, vel naturalem, vel supernaturalem, quam per unionem physicam sibi habet unitam, determinato aliquo instanti, alteri per unionem physicam concederet possidendam.

Probatur quartò: sicut vovens, instanti quo vovet, obligatur, ita qui se alteri in servum tradit, eo tempore vel instanti, quo se tradit, amittit libertatem; ergo eo instanti quo manumittitur, est de nudò sui juris & liber, & consequenter is qui manumittit, instanti manumissionis non habet illius dominium; nec enim esse potest dominus sine servo; ergo idem est de aliâ quacunque alienatione vel donatione. Et sanè mirum est, cum qui jure suo ad rem aliquam cedit, eo instanti & pro instanti quo cedit, esse adhuc illius dominum, & ejus possessionem retinere. Veritas hujus conclusionis magis constabit ex solutione argumentorum.

IX. Ex contractu matrimonii, ostenditur rem datam, in instanti donationis, esse solius accipientis.

X. Res hæc claratur exemplo duarum animarum, vel Angelorum intimè penetrantium.

XI. Omnis alienatio præstanti quo fit, perit hominem donantem.

Cessio juris non fit à jure, seu dominio.